

Juttersvereniging AMELAND

Secretariaat:
Juttersvereniging Ameland
Fostaland 12
9163JZ Nes-Ameland
e-mail: info@veltmanmarine.com

Ameland, 7 september 2020

Onderwerp: Zienswijze op de “Ontwerp-agenda voor het Waddengebied 2050”

Aan de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, Aan het Bestuurlijk Overleg Waddengebied

Geachte mevrouw de minister, Geachte dames en heren,

Op de Info van de Gemeente Ameland van 22 juli (week 30) wordt een reactie gevraagd op de “Ontwerp-agenda voor het Waddengebied 2050”.

De uitgebreide tekst geeft aanleiding voor de ‘Juttersvereniging Ameland’ om te reageren.

Om e.e.a. te verduidelijken geven we aan welke bladzijde, alinea en in **rood** de reactie en de vragen.

Hoofdstuk 3 Doelen, principes en ruimtelijke vertrekpunten

3.2 blz. 25 Principe 1 (alinea links)

De inwoners hebben een belangrijke rol in het Waddengebied. Zij wonen en leven er, zijn trots op het Waddengebied en dragen dit uit. Bewoners ontlenen hun identiteit, hun manier van leven en welbevinden aan het leven op het eilanden en de hun direct omringende natuur. Het kleinschalig historisch medegebruik is dan ook onlosmakelijk verbonden met de verbondenheid van de bewoners met hun omgeving.

Als inwoners zijn wij vaker betrokken bij inspraak maar later blijkt dat de natuur altijd voorrang heeft.

Wij vragen u te zorgen dat het kleinschalig medegebruik blijft bestaan zoals dat bij Natura 2000 is afgesproken!

Blz. 28 Principe 9 (alinea rechts)

Het Waddengebied is van velen. Het gebied beslaat bijna 10% van Nederland, is een internationaal natuurgebied van wereldklasse, waar gepast medegebruik mogelijk is en waar mensen wonen, werken en recreëren.

Medegebruik is wat we graag willen.

Wat betekent “gepast” en door wie wordt dat bepaald?

Hoofdstuk 4 Thematische opgaven en strategieën, 4.1 Natuur van Wereldklasse, Ontwikkelingen

Blz. 37 (alinea links en rechts)

Verschillende vissoorten die de Waddenzee als kinderkamer gebruiken, zijn in biomassa achteruitgegaan, waaronder schol, tong en schar. Verschillende vissoorten die de Waddenzee als kinderkamer gebruiken, zijn in biomassa achteruitgegaan, waaronder schol, tong en schar. Zeehonden zijn momenteel zeer talrijk, maar andere kenmerkende predatoren, zoals grote vissen, ontbreken.

Een grote predator is natuurlijk het grote aantal zeehonden, één zeehond eet minimaal 5 kg vis per dag en sommigen nog meer.

Een predator is de aalscholver. Vroeger waren die niet op het eiland maar nu zijn ze zeer talrijk.

Wat is de reden zijn dat de aalscholver niet genoemd wordt als predator in de tekst?

Naar ons idee moet de aalscholver als predator toegevoegd worden aan de tekst van de Ontwerp-agenda voor het Waddengebied 2050.

Blz. 37 (alinea rechts)

Broedvogels hebben het moeilijk; veel populaties zijn gekrompen of bijna verdwenen door afgenomen broedsucces. Voor trekvogels geldt dat meer soorten een negatieve trend laten zien dan een positieve. Oorzaken van het verminderde broedsucces zijn gebrek aan geschikte broed- of rustgebieden, predatie en toename van het aantal voorjaars- en zomerstormen.

Een geschikt broed- en rustgebied is de kwelder (Feugelpôle) buitendijks bij Hollum. Deze plek wordt al jaren achtereen smaller door afslag.

Is het een idee om in deze ontwerp-agenda naar voren te brengen om de kwelder te verhogen en te verbreden? Dit zou kunnen met bagger uit de vaargeul Ameland-Holwerd, dan heeft u twee vliegen in één klap, men kan blijven baggeren en de vaargeul blijft op de juiste diepte en de kwelder is beter geschikt als broed- en rustgebied voor broed- en trekvogels. Ook bij hoogwater tijdens voorjaars- en zomerstormen.

Juttersvereniging Ameland heeft iets met deze kwelder.

Elk jaar ruimen we i.s.m. SBB in februari met een aantal vrijwilligers de gehele (opper) vlakte op. Alle afval uit zee wordt dan verwijderd. Dan is alles voor het broedseizoen weer op tijd klaar.

Blz. 37 Opgaven en dilemma's (onderaan alinea rechts)

Natuur dat tegen een stootje kan en nieuwe ontwikkeling als klimaatverandering kan opvangen. Maar ook een natuur waar mensen van leven en in leven, waar medegebruik mogelijk is mits het de natuur en het landschap niet aantast.

In deze tekst gaat de natuur voor het medegebruik.

Wat blijft er dan van "medegebruik" over?

En wie bepaalt of het medegebruik de natuur hindert?

Blz. 38 Strategieën

1. De natuurlijke dynamiek vergroten: (alinea links)

– Het meegroeïend vermogen van wadplaten en kwelders behouden en zo nodig vergroten.

3. De ecologische samenhang in het Waddengebied versterken: (alinea rechts)

– Binnendijkse en buitendijkse broed- en hoogwatervluchtplaatsen en foerageergebieden voor wadvogels inrichten, met maatwerk voor recreatieve beleving en rust voor vogels.

De wadplaten kunnen eventueel ook verhoogt worden met bagger uit de vaargeul Ameland-Holwerd.

Of is de samenstelling van de bagger niet geschikt voor het verhogen van de wadplaten?

Zie reactie op blz. 37 m.b.t. de kwelder (Feugelpôle) bij Hollum.

Blz. 38 4. Verder inzetten op verduurzaming van gebruik: (alinea rechts)

– Slimmer omgaan met baggeren in de Waddenzee door minder te baggeren en de gevolgen van baggeren en verspreiden van bagger te verminderen, zonder dat dit ten koste gaat van de bereikbaarheid van de havens.

Kunt u aangeven hoe door slimmer en minder te baggeren dit niet ten koste gaat van de bereikbaarheid van Ameland?

En wat gaat u doen om dit te voorkomen?

Blz. 39 (alinea links)

6. Het behouden en vergroten van de verbondenheid en sociaal-maatschappelijke bewustwording:

– Behouden van de mogelijkheid van kleinschalig historisch medegebruik voor bewoners van het gebied.

Wij reken op u dat het "kleinschalig historisch medegebruik", zoals dat met inspraak bij Natura 2000 tot stand is gekomen gehandhaafd blijft.

Wat is uw standpunt in deze?

Vergeet u niet dat de inwoners in het nog al wat zijn kwijt geraakt in de afgelopen jaren, zoals het verbod op het zetten van een hoekwant (lijn met vishaakjes) en fuiken.

Deze manier van vissen werd vele eeuwen beoefend op Ameland.

I.v.m. het palingbeheersplan is het vissen met een hoekwant verboden.

En dan te weten dat er met een hoekwant nagenoeg geen aal gevangen werd.

Blz. 43 4.3 Duurzame bereikbaarheid (alinea links)

Goede en betrouwbare bereikbaarheid in het Waddengebied is een basisvoorziening voor bewoners en bezoekers, op de eilanden en langs de kust. Het is een voorwaarde voor een goed vestigingsklimaat voor bedrijven en voor recreatie en toerisme. Bij de bereikbaarheid van het Waddengebied richt de aandacht zich vaak op het vaarverkeer: de veerboten van en naar de Waddeneilanden, vracht- en visserijsschepen van en naar de Waddenzeehavens en recreatievaart van en naar de jachthavens.

Blz. 43 Opgaven en dilemma's (alinea rechts)

De opgave is de mobiliteit te verduurzamen en de bereikbaarheid ook op de lange termijn te blijven garanderen. Tegelijk is de opgave de baggerinspanningen te verminderen en de impact op natuur en milieu zo gering mogelijk te laten zijn.

De tekst 'baggerinspanning te verminderen' rijmt toch niet met de tekst "Goede en betrouwbare bereikbaarheid is een basisvoorziening" en "bereikbaarheid ook op lange termijn te garanderen"?

Uit de tekst blijkt maar weer dat de impact op de natuur en milieu zo gering mogelijk mag zijn!

Wat is de uw standpunt over "baggerinspanning verminderen" en zelfs daarmee in 2050 te stoppen?

Blz. 44 Strategieën (alinea rechts)

2. Bestaande systemen voor bereikbaarheid en mobiliteit verduurzamen:

– De huidige baggerinspanningen waar mogelijk verder verduurzamen door baggerschepen te laten varen op duurzame brandstoffen en baggerschepen slimmer/korter te laten varen.

Wij zijn van mening dat als "baggerschepen slimmer / korter gaan varen", dit betekent minder baggeren in de vaargeul. Dus een smallere en ondiepere vaargeul!

Deelt u die mening?

Wat betekent dit in de toekomst voor de veerdienst, alleen varen bij hoogwater?

Blz. 44 3. Het vaargeulonderhoud door baggeren optimaliseren: (alinea rechts)

– Baggerspecie uit de Waddenzee en de Waddenzeehavens in beginsel verspreiden in de Waddenzee, waarbij de specie dient te voldoen aan het Besluit bodemkwaliteit.

De wadplaten kunnen eventueel ook verhoogt worden met bagger uit de vaargeul.

Zie reactie op blz. 37 en 38 m.b.t. de kwelder (Feugelpölle) bij Hollum.

Blz. 45 onder punt 4 van Strategieën (alinea links)

De resultaten worden betrokken bij de periodieke herziening van het Nationaal Waterprogramma en het Beheerplan Natura 2000.

Volgens ons informatie wordt Natura 2000 in 2022 geëvalueerd.

Wij rekenen erop dat u bij de evaluatie van Natura 2000 de belangen van de inwoners van Ameland goed gaat behartigen. Is er t.z.t. ook inspraak op de evaluatie en wordt daarover ook gepubliceerd?

4.4 Klimaatverandering Ontwikkelingen

Blz. 46 (alinea rechts)

Buitendijkse gebieden, zoals kwelders en havengebieden, zullen vaker last krijgen van hoogwater.

De wadplaten kunnen eventueel ook verhoogt worden met bagger uit de vaargeul.

Zie reactie op blz. 37, 38 en 44 m.b.t. de kwelder (Feugelpölle) bij Hollum.

4.7 Duurzame Waddeneconomie

Blz. 62 Visserij (alinea links)

Ook is er van oudsher sprake van recreatieve visserij, bijvoorbeeld met staand want en het handmatig rapen van schelpdieren voor eigen gebruik.

Er ontbreekt in dit verband het handmatig winnen van zeepieten t.b.v het vissen met een hengel.

Moet dit worden toegevoegd aan de tekst van de Ontwerp-agenda voor het Waddengebied 2050?

Wilt u zich in te zetten om deze recreatieve visserij te handhaven zoals vastgelegd is in Natura 2000?

Blz. 63 (alinea rechts)

Naast het vissen op vis en schaal- en schelpdieren spant de visserij zich in om afval in zee te verminderen. Met initiatieven als Fishing for Litter brengen vissers opgevisst zwerfafval vrijwillig aan wal. Ook ondersteunden ze de opruimacties na de ramp met de MSC Zoë en zetten ze zich in om visserij-gerelateerd afval in zee te verminderen.

Het is niet alleen de visserij die zich inspant om afval uit zee te verminderen. Zoals bekend is er in 2018 op Ameland door de beheersorganisaties, aannemers en veel vrijwilligers, w.o. Juttersvereniging Ameland, vele tonnen afval uit zee opgeruimd en afgevoerd door de Gemeente Ameland. Leden van Juttersvereniging Ameland zijn met vrijwilligers het jaar rond bezig met het opruimen van afval uit zee. Elk jaar in februari wordt i.s.m. Hostel "Sier aan Zee" te Hollum door zo'n 40 vrijwilligers in vijf dagen nagenoeg het gehele eilander strand vrijgemaakt van afval. Elk voor- en najaar zijn er een aantal scholen van de vaste wal die onder leiding een deel van het strand opruimen.

Jaarlijks wordt i.s.m. "Stichting De Noordzee" in het kader van de "Boskalis Beach Cleanup Tour" twee dagen in augustus door circa 50 vrijwilligers op een deel van het eilander strand afval verzameld en afgevoerd. Het resulteert in 2020 dat Ameland het schoonste strand van Nederland heeft.

Naar ons idee mag dat wel meegenomen en vermeld worden in deze ontwerp-agenda.

Blz. 63 Opgaven en dilemma's Specifieke opgaven zijn: (alinea links en rechts)

1. De effecten van bodemberoering en de bijvangst tot een minimum beperken.

Belangrijke dilemma's daarbij zijn:

- In het kader van VisWad is in 2020 gestart met het uit de markt nemen van visvergunningen, gekoppeld aan gebiedssluitingen, om impact van de visserij te halveren.

Blz. 64 Strategieën (alinea links)

2. Zorgen voor een adequaat en transparant toezicht- en handhavingssysteem en uniforme registratiesystemen, voor beroepsmatige en recreatieve visserij (waar, hoe en wanneer wordt er gevestigd en wat wordt uit de zee onttrokken),

Hoe is de handhaving geregeld voor de recreatieve visserij?

Wie bepaalt waar, hoe en wanneer er wordt gevestigd en wat er uit de zee wordt onttrokken?

Blz. 64 (alinea links)

5. De rol van visserij bij het beheer van de Waddenzee versterken:

– Bodem beroerende visserij op de droogvallende wadplaten verbieden, tenzij deze visserij is vergund of binnen een afsprakenkader is toegestaan (bijvoorbeeld handkokkelvisserij).

Is dit ook een probleem voor het handmatig winnen van zeepieren voor het vissen met een hengel?

Zie reactie op blz. 62.

Blz. 64 / 5 (alinea links en rechts)

– Op korte termijn afspraken maken tussen visserij- en natuurorganisaties en bevoegd gezag over de omgang met zogeheten slapende visrechten (staand want) om te voorkomen dat de visserijdruk op de Waddenzee kan toenemen bij het alsnog in gebruik nemen van deze rechten.

Heeft dit ook gevolgen voor de recreatieve visserij?

Blz. 64 / 5. (alinea rechts)

– Het beëindigen van de pierenwinning per 1 januari 2030 (er is al 30 jaar sprake van een uitsterfbeleid).

Er dienen nadere afspraken gemaakt te worden met de betreffende ondernemers.

Is dit uitsterfbeleid in de toekomst ook van toepassing op het handmatig winnen van zeepieren?

Zo ja, gaat u zich dan inzetten om dat te voorkomen?

Zie reactie op blz. 62.

Blz. 64 (alinea rechts)

7. Ruimte maken voor transities:

– Via het integraal beheeroverleg per soort vaststellen hoeveel de beroepsmatige (inclusief educatieve/demonstratie) en recreatieve visserij kan ‘oogsten’.

Is dit ook van invloed op de recreatieve visserij?

Heeft u invloed op het “per soort vaststellen hoeveel de recreatieve visserij kan oogsten”?

Zoals het nu geregeld is mogen de recreatieve visser met stand want in het Wad en op het Noordzeestrand geen zeebaars (minimale lengte 42 cm) meenemen, dit is strafbaar.

Dit dankzij de lobby van de Landelijke Hengelsportvereniging met ruim 600.000 leden. Deze club probeert met succes de recreatieve vissers met een netje in een kwaad daglicht te stellen. Regelmatig wordt door deze vereniging mogelijkheden gezocht om de recreatieve visserij met staand want te verbieden. Voor zichzelf hebben ze wel goed afspraken gemaakt en gezorgd dat de hengelende leden per keer twee zeebaarzen mogen meenemen! Dit zijn natuurlijk vreemde oneerlijke regels voor de recreatieve vissers met een staand want.

Kunt u er voor pleiten dat de recreatieve vissers met een staand want ook twee zeebaarzen mogen meenemen?

Gelijke monniken, gelijke kappen!

4.8 Overige Thema's

Blz. 66 Calamiteiten (alinea rechts)

Bestrijden van incidenten is vooral een taak van professionele organisaties. Voor de Waddenzee en de Noordzeekustzone zijn dat Rijkswaterstaat, de Kustwacht, havens en de veiligheidsregio's. Voor de vaste wal en de eilanden zijn drie veiligheidsregio's in het Waddengebied aangewezen om eventuele calamiteiten te bestrijden.

Vrijwilligers e.d. zijn onmisbaar bij het opruimen van afval uit zee.

Zie reactie bij blz. 63.

Blz. 67 Bestrijden

6. Professionele samenwerking inrichten en onderhouden:

– Het vrijwilligersmanagement bij incidenten op de Waddenzee laten regelen door Rijkswaterstaat en de veiligheidsregio.

Op Ameland staat de gemeente dicht bij de organisaties en de vrijwilligers.

Daarom moet bij een calamiteit op het eiland de gemeente Ameland hier ook een rol in hebben.

Zie hoe het in januari 2018 bij de ramp met de containers van het MSC Zoë gegaan is op het eiland!

Blz. 48 (alinea links)

Zand- en schelpenwinning en slibonttrekking

In de Waddenzee vindt zandwinning plaats, gekoppeld aan het onderhoud van vaargeulen. Tussen 2017 en 2022 wordt het toegestane volume, voor zover het niet betreft baggerzand uit het onderhoud van de hoofdvaargeulen, met 100.000 m³ per jaar verminderd, van maximaal 500.000 m³/jaar tot nul. De maximale winningshoeveelheden hangen af van de natuurlijke aanwas en worden jaarlijks vastgesteld met een maximum van 90.000 m³ per jaar voor de Waddenzee. De winning is alleen toegestaan in daarvoor aangewezen gebieden in de diepere geulen:

Marsdiep, Vlie en het Friese Zeegaten.

Blz. 48 (alinea links)

Strategieën

1. Zandonttrekking in de Waddenzee, voor zover het geen onderhoud van de hoofdvaargeulen betreft, stapsgewijs afbouwen om extra kusterosie te voorkomen. Vanaf 2022 worden, met uitzondering van baggerzand uit de hoofdvaargeulen, geen zandonttrekkingen meer toelaten in de Waddenzee en al het vrijkomende baggerzand wordt binnen het systeem verspreid, zodat dit volledig ten goede komt aan de zandhonger van de Waddenzee.

Dat stapsgewijs afbouwen van zandonttrekking met 100.000 m³ per jaar betekent dat er na vijf jaar niet meer gebaggerd mag worden. Omdat de route Ameland-Holwerd geen **hoofdvaargeul** is lijkt ons dat er dan grote problemen kunnen ontstaan door een dichtslibbende vaargeul.

Dan kan er in de toekomst alleen nog bij hoogwater gevaren worden.

Dat is natuurlijk niet de bedoeling van een goede en betrouwbare veerdienst, zoals op blz. 43 is beschreven.

Wat is uw standpunt in deze?

7 Doorkijk naar het Uitvoeringsprogramma Contouren Uitvoeringsprogramma 2021-2026

Blz. 89 Natuur (alinea rechts)

3. Natuurherstel en -ontwikkeling en duurzaam medegebruik

Uit de evaluatie in 2015 blijkt dat de Structuurvisie Waddenzee goed werkt voor de natuurbescherming, maar dat de natuurontwikkeling achterblijft. Voor bepaalde soorten en habitats verkeert de Waddenzee in een slechte staat. Ambitieuze natuurherstel gedurende een lange periode is hard nodig, voor de natuur, maar ook voor het medegebruik van de Waddenzee: door te investeren in robuuste en veerkrachtige natuur ontstaat ook ruimte voor recreatie en toerisme, visserij, havenontwikkeling en industriële ontwikkeling.

Hoe gaat men een “robuuste en veerkrachtige natuur maken”?

Heeft u invloed op het “duurzaam medegebruik” en blijft dat zoals dat is afgesproken bij Natura 2000?

Blz. 93 Waddeneconomie

11. Integraal beheeroverleg visserij (alinea rechts)

Samen met PRW verkent de visserij de vormgeving en werkwijze van het te vormen integrale beheeroverleg over de visserijen in de Waddenzee en de Noordzeekustzone met vissers, natuurorganisaties, experts. Onderdeel hiervan is ook de bijdrage die de visserij kan leveren aan het verzamelen en ontsluiten van kennis over visbestanden en schelpdieren, almede het op tijd signaleren van veranderingen van in de natuurkwaliteit en morfologische ontwikkelingen. Bij de verkenning wordt een relatie gelegd met de nieuwe Beheerautoriteit.

Welke organisaties / personen hebben zitting in de nieuwe Beheerautoriteit?

Heeft u invloed op de nieuwe Beheerautoriteit?

Tot slot.

In diverse teksten van de ‘Ontwerp-agenda voor het Waddengebied 2050’ komt naar voren dat de inwoners een belangrijke rol hebben in het gebied.

“Zij wonen en leven er, zijn trots op het Waddengebied en dragen dit uit. Bewoners ontlenen hun identiteit, hun manier van leven en welbevinden aan het leven op het eilanden en de hun direct omringende natuur. Het kleinschalig historisch medegebruik is dan ook onlosmakelijk verbonden met de verbondenheid van de bewoners met hun omgeving.”

Ons mening is, als de eilanders dan zo belangrijk zijn, dat dit in de andere teksten ook wel tot uiting mag komen. De belangrijkheid van de inwoners t.o.v. de natuur ontbreekt naar ons mening toch wel!

Het bestuur van Juttersvereniging Ameland wil met dit schrijven aangeven dat het de vinger aan de pols houdt en hoopt dat u aandacht wil schenken aan deze zienswijze en antwoord geeft op de gestelde vragen.

Wij zien uw reactie en antwoord(en) met belangstelling tegemoet.

Namens het bestuur,
Pieter Jan Borsch (voorzitter)
Richard Veltman (secretaris)